

Βρυξέλλες, 5.8.2021
COM(2021) 455 final

2021/0255 (NLE)

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη μικτή μάθηση για πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

{SWD(2021) 219 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η ίση πρόσβαση για όλους σε υψηλής ποιότητας εκπαίδευση είναι ζωτικής σημασίας τόσο για την οικονομική όσο και για την κοινωνική πρόοδο. Η εκπαιδευτική πολιτική θα πρέπει να δίνει τη δυνατότητα σε όλους τους πολίτες να αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητές τους και να αναπτύσσουν τις ικανότητές τους μέσω της διά βίου μάθησης. Αυτό είναι το βασικό μήνυμα των εξής εγγράφων: της ανακοίνωσης της Επιτροπής με τίτλο «Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων»¹, του οράματος για έναν Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης², του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027³, του ψηφίσματος του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021-2030)⁴ και των συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με την ισότητα και την ένταξη στην εκπαίδευση και την κατάρτιση με σκοπό την προαγωγή της εκπαιδευτικής επιτυχίας για όλους⁵. Η επίτευξη αυτού του στόχου έχει καταστεί ακόμη πιο πιεστική υπό το πρίσμα των εκπαιδευτικών προκλήσεων που ήρθαν στο προσκήνιο κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.

1) Προκλήσεις που θα αντιμετωπιστούν με την προτεινόμενη σύσταση

Το κλείσιμο σχολικών εγκαταστάσεων και οι ευρύτεροι κοινωνικοί περιορισμοί λόγω της πανδημίας COVID-19 τόνισαν τα υφιστάμενα ισχυρά σημεία και τις αδυναμίες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ). Τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης επέδειξαν τεράστια ικανότητα καινοτομίας και υιοθέτησης νέων προσεγγίσεων⁶, αλλά και σημαντικά μειονεκτήματα από την έλλειψη ετοιμότητας να επωφεληθούν από τα διαφορετικά περιβάλλοντα και εργαλεία μάθησης.

- Για τους εκπαιδευόμενους, η μαθησιακή διαδικασία ήταν συχνά πιο αργή και λιγότερο εμπειριστατωμένη και, ενίοτε, καθυστερούσε. Γενικά, έγινε δυσχερέστερη λόγω της απουσίας, αφενός, της συστηματικής παρακολούθησης στην τάξη και του κανονικού ρυθμού και, αφετέρου, της στενής αλληλεπίδρασης με τους εκπαιδευτικούς και τους συμμαθητές.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις διακυβεύτηκαν η σωματική, ψυχική και συναισθηματική ευεξία, καθώς πολλά σχολεία δεν μπορούσαν να προσφέρουν δομημένες δραστηριότητες ή πρόσβαση σε εγκαταστάσεις, ενώ η υγεία και τα κίνητρα των παιδιών βασίζονταν σε όσα μπορούσαν να προσφέρουν η οικογένεια⁷ και το οικιακό τους περιβάλλον.

¹ COM(2017) 250.

² https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area_el

³ COM(2020) 624.

⁴ EE 2021 C 66/1 της 26.2.2021.

⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52021XG0610\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52021XG0610(01))

⁶ Για παράδειγμα, ενεργοποιήθηκε γρήγορα νέα νομοθεσία σε συνδυασμό με την παροχή μεγαλύτερης αυτονομίας στις αρχές και τους επικεφαλής των σχολείων σε τοπικό επίπεδο. Πολλά σχολεία δημιούργησαν ή ανανέωσαν συμπράξεις με γονείς, τοπικές κοινότητες, επιχειρήσεις, ιδιωτικές εταιρείες, ΜΚΟ και πολιτιστικούς οργανισμούς (συμπεριλαμβανομένων των ραδιοτηλεοπτικών μέσων), όπως αναφέρεται στην ανοικτή δημόσια διαβούλευση για το σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση.

⁷ Το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην έκθεσή του με τίτλο [How families handled emergency remote schooling during the Covid-19 lockdown in spring 2020](#), παρουσίασε τις απόψεις παιδιών και των οικογενειών τους σε εννέα χώρες της ΕΕ.

- Πολλές οικογένειες και εκπαιδευόμενοι, ιδίως από μειονεκτούσες ομάδες, δεν είχαν την απαραίτητη ικανότητα και τους πόρους ώστε να ανταποκριθούν στη μάθηση από το σπίτι⁸. Αυτό αποτέλεσε πηγή μεγάλης ανησυχίας για τους μαθητές που κανονικά θα λάμβαναν στοχευμένη μαθησιακή υποστήριξη στο σχολείο, επιδοτούμενα και υγιεινά γεύματα⁹ ή πρόσβαση σε μια ποικιλία εξωσχολικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων σωματικών δραστηριοτήτων.
- Πολλά συστήματα, σχολεία και εκπαιδευτικοί δεν ήταν προετοιμασμένοι για μια τέτοια αλλαγή όσον αφορά τόσο την ψηφιακή ικανότητα όσο και τους πόρους, συμπεριλαμβανομένων της συνδεσιμότητας και της υποδομής¹⁰. Ορισμένοι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανέφεραν ότι δεν είχαν σαφή καθοδήγηση και επικοινωνία με τις δημόσιες αρχές. Ανέφεραν επίσης έλλειψη υποστήριξης και κατάρτισης στον μαθησιακό σχεδιασμό για τις περιόδους κατά τις οποίες όλοι, ή οι περισσότεροι, μαθητές θα μάθαιναν από το σπίτι.
- Σημαντικοί επαγγελματίες του χώρου της εκπαίδευσης —επισκέπτες ειδικοί, υπάλληλοι-σύνδεσμοι κατ' οίκον εκπαίδευσης, εκπαιδευτικοί σε πολιτιστικούς οργανισμούς, καθώς και εκπαιδευτές και διδάσκοντες στο πλαίσιο της μάθησης στον χώρο εργασίας— και οι πόροι τους, δεν μπορούσαν πλέον να έχουν πρόσβαση στα σχολεία.
- Σημειώθηκαν προβλήματα στις θετικές επιστήμες, στα καλλιτεχνικά μαθήματα και στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, με δεδομένη την εξάρτησή τους, αφενός, από την πρόσβαση σε συγκεκριμένους χώρους, εργαστήρια και εξοπλισμό και, αφετέρου, από την επίβλεψη από καταρτισμένους επαγγελματίες, η οποία συνήθως λαμβάνει χώρα τόσο για παιδαγωγικούς λόγους όσο και για λόγους ασφαλείας.
- Ελλείπει επιτόπου παρούσας, τα σχολεία αντιμετώπισαν προκλήσεις όσον αφορά τη διατήρηση των προσωπικών και κοινωνικών οφελών της συμμετοχής στη σχολική κοινότητα.

Η επιδίωξη του οράματος για καλύτερης ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση δεν περιορίζεται σε καμία περίπτωση στο πλαίσιο της νόσου COVID-19. Εξακολουθούν να υφίστανται οι συνεχιζόμενες προκλήσεις για τον σχεδιασμό της εκπαίδευσης και της κατάρτισης: δημιουργία ουσιαστών μαθησιακών εμπειριών σε

⁸ Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης για την προετοιμασία του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση, γονείς και εκπαιδευόμενοι ανέφεραν ιδιαίτερες δυσκολίες όσον αφορά τη μετάβαση στην εξ αποστάσεως διδασκαλία υπό συνθήκες έκτακτης ανάγκης. Οι γονείς αναφέρουν ότι τα παιδιά τους είχαν ιδιαίτερα άσχημη εμπειρία όσον αφορά τα κίνητρα για μάθηση, την εξέταση/αξιολόγηση και την ανατροφοδότηση, καθώς και την κακή ποιότητα του διαδικτυακού περιεχομένου μάθησης. Ως κύρια πρόκληση για το μέλλον προσδιορίστηκαν τα κοινωνικοοικονομικά χάσματα μεταξύ των εκπαιδευομένων. Βλ. επίσης επικείμενη μελέτη: Cachia R., Velicu A., Chaudron S., Di Gioia R. & Vuorikari R., «Remote schooling during Covid-19 spring 2020 lockdown. A closer look at European families.».

⁹ Το πρόγραμμα της ΕΕ για τα σχολεία δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να ενημερωθούν σχετικά με την υγιεινή διατροφή και τον υγιεινό τρόπο ζωής. Βλ. [Το πρόγραμμα για τα σχολεία με λίγα λόγια | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

¹⁰ Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης για την προετοιμασία του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση, το 69 % των σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και το 64 % των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν είχαν προηγούμενη εμπειρία εξ αποστάσεως μάθησης με τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών. Οι ερωτηθέντες ανέφεραν μια σειρά από εμπόδια και φραγμούς, όπως η έλλειψη ψηφιακής υποδομής και ψηφιακής ικανότητας, ο κακός μαθησιακός σχεδιασμός, η ανεπαρκής επικοινωνία μεταξύ σχολείου και σπιτιού και η έλλειψη ψηφιακών ικανοτήτων, ιδίως για τους εκπαιδευτικούς.

διαφορετικά περιβάλλοντα και για εκπαιδευόμενους διαφορετικών ηλικιών, ικανοτήτων και περιστάσεων· στήριξη της ευρείας ανάπτυξης ικανοτήτων κατάλληλων για τις ανάγκες των εκπαιδευόμενων στην παγκόσμια κοινωνία σήμερα και στο μέλλον· στήριξη της ευημερίας· και υποστήριξη των εκπαιδευτικών και των σχολείων ώστε να προσαρμοστούν και να συνεχίσουν να βελτιώνουν τις δικές τους οργανωτικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις, προς όφελος όλων των εκπαιδευόμενων. Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις και να βελτιωθεί η ικανότητα, η προσέγγιση της μικτής μάθησης απαιτεί συνεκτική προσέγγιση από το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης στο σύνολό του στο πλαίσιο της νοοτροπίας της συνεχούς βελτίωσης.

2) Οι στόχοι της προτεινόμενης σύστασης

Η παρούσα πρόταση σύστασης αποτελεί μέρος της άμεσης ανταπόκρισης στα διδάγματα που αντλήθηκαν από την πανδημία COVID-19, κατά την οποία πολλές προϋπάρχουσες προκλήσεις και ανισότητες επιδεινώθηκαν και ήρθαν στο προσκήνιο. Η σύσταση προτείνει, αφενός, πιο βραχυπρόθεσμα μέτρα για την αντιμετώπιση των πλέον πιεστικών κενών που έχουν παρατηρηθεί μέχρι στιγμής και, αφετέρου, υπερκέραση των επιπτώσεων για τη νεότερη γενιά. Ταυτόχρονα, χαράσσει τον δρόμο για τον συνδυασμό περιβαλλόντων και εργαλείων μάθησης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ο οποίος μπορεί να συμβάλει στην οικοδόμηση πιο ανθεκτικών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, σύμφωνα με το σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027 και τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης, αλλά και στην προετοιμασία του εδάφους για την επίτευξη των στόχων της ψηφιακής δεκαετίας¹¹. Στόχος είναι να ενισχυθούν η συμμετοχικότητα και η ποιότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και να βελτιωθεί η ευρεία ανάπτυξη ικανοτήτων όλων των εκπαιδευόμενων.

Η προτεινόμενη σύσταση δεν υποστηρίζει την ενσωμάτωση της μειωμένης παρουσίας του εκπαιδευτικού στη μάθηση ούτε ενθαρρύνει την αύξηση των ωρών που αφιερώνονται μπροστά σε μια οθόνη. Επίσης, δεν επιδιώκει την αιφνίδια και συλλήβδην αντικατάσταση των εντύπων, του χαρτιού και των μολυβιών από ψηφιακές τεχνολογίες στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση¹². Ο πολλαπλασιασμός των πλατφορμών και των διαύλων επικοινωνίας μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο ψηφιακής κόπωσης και οργανωτικής εξουθένωσης για σπουδαστές, εκπαιδευτικούς και γονείς. Αντίθετα, στο πλαίσιο της ανάκαμψης από την πανδημία COVID-19, η προτεινόμενη σύσταση επιδιώκει να στηρίξει τη συνεχή εξέλιξη και βελτίωση μιας ισορροπημένης σχολικής εκπαίδευσης (όσον αφορά την παιδαγωγική πλευρά, καθώς και το μαθησιακό υλικό), που προάγει την υψηλή ποιότητα και τη συμμετοχικότητα, με το πρόσθετο πλεονέκτημα ότι θα είναι επαρκώς ανθεκτική ώστε να ανταποκρίνεται και να αναπροσαρμόζεται.

3) Ειδικές διατάξεις της σύστασης

Μικτή μάθηση στην επίσημη εκπαίδευση και κατάρτιση λαμβάνει χώρα όταν ένα σχολείο, ένας εκπαιδευτικός ή ένας εκπαιδευόμενος ακολουθεί περισσότερες από μία προσεγγίσεις στη μαθησιακή διαδικασία:

¹¹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_el

¹² Η έρευνα έχει καταδείξει ότι αυτό μπορεί να εμποδίσει την ανάπτυξη των ικανοτήτων βαθιάς ανάγνωσης των μαθητών. Βλ. Stavanger Declaration Concerning the Future of Reading (<https://ereadcost.eu/wp-content/uploads/2019/01/StavangerDeclaration.pdf>). Η Διακήρυξη, η οποία υπεγράφη το 2019 από περισσότερους από 100 ερευνητές, περιέχει τα βασικά πορίσματα τεσσάρων ετών εμπειρικής έρευνας στο πλαίσιο της χρηματοδοτούμενης από την ΕΕ ερευνητικής δράσης COST με θέμα την εξέλιξη της ανάγνωσης στην εποχή της ψηφιοποίησης (E-READ).

- συνδυάζονται περιβάλλοντα μάθησης στον χώρο του σχολείου και εξ αποστάσεως και
- συνδυάζονται διαφορετικά εργαλεία μάθησης, που μπορεί να είναι ψηφιακά (μεταξύ αυτών, διαδικτυακά) και μη ψηφιακά στο πλαίσιο των μαθησιακών καθηκόντων.

Για να διασφαλιστεί βέλτιστη χρήση της μικτής μάθησης, οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με τις απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις, αλλά και να είναι δεκτικοί στη χρήση κατάλληλων ψηφιακών εργαλείων και σε αλλαγές στη διδασκαλία. Η προσέγγιση της μικτής μάθησης πρέπει επίσης να είναι επαρκώς ευέλικτη ώστε να επιτρέπει την προσαρμογή στις ανάγκες των εκπαιδευομένων και την ελευθερία των εκπαιδευτικών να την υιοθετούν σε συνάρτηση με το πλαίσιο και το κοινό τους. Η παροχή συνθηκών που ευνοούν τη μικτή μάθηση εξαρτάται επίσης από τους πόρους των εκπαιδευομένων και την οργάνωση, τη νοοτροπία και τους πόρους του σχολείου, δηλαδή την πρόσβαση σε κατάλληλα, οικονομικά προσιτά και εύρυθμα περιβάλλοντα και εργαλεία. Για να επιτευχθεί αυτό, η παρούσα πρόταση σύστασης τονίζει την ανάγκη δράσης σε διάφορα επίπεδα (στο σχολείο και στο τοπικό του οικοσύστημα· σε επίπεδο κράτους μέλους ή σε επίπεδο περιφερειακού εκπαιδευτικού συστήματος· κατά περίπτωση, στήριξη σε επίπεδο ΕΕ) και για διαφορετικούς χρονικούς ορίζοντες: βραχυπρόθεσμα, ως άμεση αντίδραση στην πανδημία, και μεσοπρόθεσμα, χρησιμοποιώντας την προσέγγιση αυτή για την προώθηση ποιοτικής και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης.

4) Συμπληρωματικότητα με άλλες πρωτοβουλίες

Η προτεινόμενη σύσταση έχει σχεδιαστεί ώστε να συμπληρώνει άλλες πρωτοβουλίες της Επιτροπής για την αντιμετώπιση σχετικών προκλήσεων για τη σχολική εκπαίδευση, και συγκεκριμένα τις δράσεις που παρουσιάζονται στο σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027¹³ και στην πρωτοβουλία «Δρόμοι προς τη σχολική επιτυχία» (Pathways to School Success) στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης, με σκοπό να βοηθήσει όλους τους μαθητές να επιτύχουν επάρκεια σε βασικές δεξιότητες και να ολοκληρώσουν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη¹⁴ και, ιδίως, τη σύσταση του Συμβουλίου για την ΕΕΚ¹⁵, η οποία προτείνει ένα εκσυγχρονισμένο πολιτικό όραμα της ΕΕ για την ΕΕΚ, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ψηφιοποίησή της και τη χρήση της μικτής μάθησης. Η προτεινόμενη σύσταση συμπληρώνει επίσης άλλες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+, συμπεριλαμβανομένης της Ακαδημίας Εκπαιδευτικών του Erasmus+.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Η πρωτοβουλία συνάδει με τα άρθρα 165 και 166 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 165 ορίζει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση των εκπαιδευτικών συστημάτων τους. Το άρθρο 165 παράγραφος 2 διευκρινίζει περαιτέρω ότι η δράση της Ένωσης στην εκπαίδευση έχει ως στόχο, εν μέρει, να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως. Το άρθρο 166 προβλέπει ότι η

¹³ COM(2020) 624.

¹⁴ COM(2020) 274 final.

¹⁵ EE C 417 της 2.12.2020, σ. 1.

Ένωση εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής κατάρτισης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής κατάρτισης.

Η πρωτοβουλία δεν προτείνει επέκταση της κανονιστικής εξουσίας της ΕΕ ή δεσμευτικές υποχρεώσεις στα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη θα αποφασίσουν, σύμφωνα με τις εθνικές τους περιστάσεις, τον τρόπο εφαρμογής της σύστασης.

- **Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)**

Τα κράτη μέλη έχουν τη δική τους νοοτροπία και νομοθεσία για τον σχεδιασμό και την οργάνωση της μάθησης. Έχουν την πλήρη ευθύνη για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση των οικείων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ωστόσο, τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν ορισμένα κοινά ζητήματα σχετικά με την ετοιμότητα των οικείων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως φαίνεται από τον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19 στους εκπαιδευόμενους, τις οικογένειές τους, τους εκπαιδευτικούς, τους εκπαιδευτές και τους επικεφαλής των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η σύσταση αποσκοπεί στη στήριξη των κρατών μελών όσον αφορά την ενίσχυση της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας των οικείων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσω της ανάπτυξης ισορροπημένων προσεγγίσεων μικτής μάθησης.

Η προστιθέμενη αξία της παρούσας πρότασης σύστασης σε επίπεδο ΕΕ έγκειται στην ικανότητα της ΕΕ:

- να διευκολύνει μια κοινή προσέγγιση για βραχυπρόθεσμες λύσεις σε προβλήματα που ανέκυψαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας και οδήγησαν ή επιδείνωσαν τα κενά στα μαθησιακά αποτελέσματα·
- να προωθήσει κοινή ευρωπαϊκή κατανόηση των ευκαιριών που δημιουργεί ο συνδυασμός μάθησης, μεταξύ άλλων μέσω της βελτίωσης της ποιότητας και της συμμετοχικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, καθώς και της ευρείας ανάπτυξης ικανοτήτων και της ευημερίας των εκπαιδευομένων·
- να διευκολύνει την ανταλλαγή εμπειρογνομωσίας και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ υπευθύνων χάραξης πολιτικής, ερευνητών και εκπαιδευτικών σε επίπεδο συστήματος και σχολείου·
- να υποστηρίξει πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ ώστε να προωθηθεί η ανάπτυξη ικανοτήτων των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευομένων στον συνδυασμό περιβαλλόντων και εργαλείων μάθησης· και
- να ενθαρρύνει επενδύσεις στους παραπάνω τομείς.

Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η πρόταση χαράσσει τον δρόμο για τον συνδυασμό περιβαλλόντων και εργαλείων μάθησης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και διατυπώνει συστάσεις προς τον σκοπό αυτό.

- **Αναλογικότητα**

Ούτε το περιεχόμενο ούτε η μορφή της παρούσας πρότασης σύστασης υπερβαίνει ό,τι είναι απαραίτητο για την επίτευξη των στόχων της. Οι δεσμεύσεις που θα αναλάβουν τα κράτη μέλη είναι εθελοντικής φύσης και κάθε κράτος μέλος παραμένει ελεύθερο να αποφασίσει ποια προσέγγιση θα ακολουθήσει.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στα άρθρα 165 και 166 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η εν λόγω Συνθήκη προβλέπει την έγκριση συστάσεων από το Συμβούλιο, κατόπιν σχετικής πρότασης της Επιτροπής.

Η σύσταση του Συμβουλίου αποτελεί την κατάλληλη νομική πράξη στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, όπου η ΕΕ έχει υποστηρικτική αρμοδιότητα, και χρησιμοποιείται συχνά για την ευρωπαϊκή δράση στους εν λόγω τομείς. Ως νομική πράξη, αντικατοπτρίζει τη δέσμευση των κρατών μελών να εφαρμόσουν τα μέτρα που παρουσιάζονται και παρέχει ισχυρότερη πολιτική βάση για συνεργασία στον εν λόγω τομέα, ενώ παράλληλα σέβεται πλήρως την εξουσία των κρατών μελών στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Ανευ αντικειμένου.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Κατά τη διάρκεια του 2020 και του 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πραγματοποίησε διαβουλεύσεις με εκπροσώπους υπουργείων Παιδείας, ευρωπαϊκές οργανώσεις δικτύων (εκπαιδευτές εκπαιδευτικών, γονείς, σπουδαστές, εργοδότες, συνδικαλιστικές ενώσεις), εκπαιδευτικούς και άλλα μέλη του κοινού. Για την καλύτερη κατανόηση των προκλήσεων και δυνατοτήτων σ' αυτόν τον τομέα, αποδείχθηκαν χρήσιμες κάποιες πρόσθετες προσεγγίσεις και πλαίσια, όπως: διαδικτυακές συναντήσεις και διαδικτυακά σεμινάρια, έρευνες στοχευμένου κοινού σχολικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και ερευνητικά έργα.

Ένα σημαντικό στάδιο ήταν η ανοικτή δημόσια διαβούλευση, που έλαβε χώρα από τον Φεβρουάριο έως τον Σεπτέμβριο του 2020, στο πλαίσιο των προπαρασκευαστικών εργασιών για την ανακοίνωση σχετικά με το σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027. Η διαβούλευση επικεντρώθηκε στον αντίκτυπο της πανδημίας COVID-19 και συγκέντρωσε περισσότερες από 2 700 απαντήσεις από 60 χώρες. Πραγματοποιήθηκε επίσης διαβούλευση με Ευρωπαίους μαθητές μέσω της διαδικτυακής κοινότητας εκπαιδευτικών και διευθυντών σχολείων του eTwinning.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνώσις**

Η πρόταση βασίζεται σε ένα ευρύ φάσμα εκθέσεων και μελετών σχετικά με: τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις στην ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων· την επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών και διευθυντών σχολείων· τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας στη σχολική εκπαίδευση· και τη διακυβέρνηση της σχολικής εκπαίδευσης. Για συγκεκριμένες πτυχές, παρείχαν επίσης στοιχεία τρεις εμπειρογνώμονες σύμβουλοι που συμμετείχαν στο πλαίσιο «Εκπαίδευση και κατάρτιση 2020»¹⁶. Η ανάλυση έλαβε υπόψη εκθέσεις και μελέτες του ΟΟΣΑ, της UNESCO και του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και το έργο του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ειδικά στον τομέα των παιδαγωγικών προσεγγίσεων για την ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων, της χρήσης ψηφιακής τεχνολογίας στη σχολική εκπαίδευση και των μαθησιακών εμπειριών παιδιών και οικογενειών κατά τα πρώτα

¹⁶ [Ευρωπαϊκή πολιτική συνεργασία \(πλαίσιο ΕΚ 2020\) | Εκπαίδευση και κατάρτιση \(europa.eu\).](#)

στάδια της πανδημίας). Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνονται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Λόγω της συμπληρωματικής προσέγγισης των δραστηριοτήτων αυτών ως προς τις πρωτοβουλίες των κρατών μελών, του εθελοντικού χαρακτήρα των προτεινόμενων δραστηριοτήτων και του εύρους των αναμενόμενων επιπτώσεων, δεν διενεργήθηκε εκτίμηση επιπτώσεων. Η πρόταση καταρτίστηκε βάσει προηγούμενων μελετών, διαβούλευσης με τα κράτη μέλη και δημόσιας διαβούλευσης.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Άνευ αντικειμένου.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η παρούσα πρόταση σύστασης σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή το δικαίωμα εκπαίδευσης, το οποίο ορίζεται στο άρθρο 14 και το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που ορίζεται στο άρθρο 8. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για συγκεκριμένους σκοπούς και να βασίζεται στη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από τον νόμο. Επιπλέον, ο καθένας δικαιούται να έχει πρόσβαση στα συλλεχθέντα δεδομένα που τον αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους. Τα μέτρα λαμβάνονται σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και ιδίως με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679¹⁷ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Γι' αυτή την πρωτοβουλία δεν θα απαιτηθούν πρόσθετοι πόροι από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Για να υποστηρίξει την εφαρμογή, η Επιτροπή προτείνει την ανάπτυξη, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, ειδικού υλικού καθοδήγησης, εγχειριδίων και άλλων συγκεκριμένων παραδοτέων, βάσει στοιχείων, δραστηριοτήτων μάθησης από ομοτίμους και προσδιορισμού ορθών πρακτικών. Έτσι θα καλυφθούν τα εντοπισθέντα κενά στην υποστήριξη της ανάπτυξης προσέγγισης μικτής μάθησης σε επίπεδο σχολείου και συστήματος.

Η Επιτροπή προτίθεται να υποβάλει έκθεση σχετικά με τη χρήση της σύστασης στο πλαίσιο του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού.

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EL>

- **Επεξηγηματικά έγγραφα (για οδηγίες)**

Άνευ αντικειμένου.

- **Περίγραμμα της σύστασης και του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής**

Το σχέδιο σύστασης προτείνει καθοδήγηση και δράση που μπορούν να ακολουθήσουν τα κράτη μέλη προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις βραχυπρόθεσμες συνέπειες της πανδημίας, αλλά και για να επιτύχουν μια καλά ισορροπημένη και καλά στοχευμένη προσέγγιση μισθών μάθησης που θα οδηγήσει σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς. Καθορίζει τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να συμπληρώσει και να υποστηρίξει τις δράσεις των κρατών μελών στον τομέα αυτό.

Το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής περιγράφει ένα ευρύ φάσμα πρόσφατων ερευνητικών στοιχείων, μαζί με τις απόψεις και τις εμπειρίες των Ευρωπαίων ενδιαφερομένων προκειμένου να στηρίξει την προτεινόμενη σύσταση, και παρέχει παραδείγματα υφιστάμενων πολιτικών και έργων σε έναν ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα.

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη μικτή μάθηση για πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως τα άρθρα 165 και 166,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η πανδημία COVID-19 επηρέασε και άσκησε πρωτοφανή πίεση στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης παγκοσμίως και σε ολόκληρη την Ένωση. Οι κοινωνικοί περιορισμοί επέφεραν σημαντικές αλλαγές στη διδασκαλία και τη μάθηση, καθώς και στην επικοινωνία και τη συνεργασία εντός των κοινοτήτων εκπαίδευσης και κατάρτισης¹⁸. Είχαν αντίκτυπο στους εκπαιδευόμενους, τις οικογένειές τους, τους εκπαιδευτικούς, τους εκπαιδευτές και τους επικεφαλής εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, καθώς και σε επαγγελματίες της κοινότητας που υποστηρίζουν την εκπαίδευση, όπως οι κοινωνικοί λειτουργοί και οι εκπαιδευτικοί σε θέματα πολιτισμού. Τα κράτη μέλη μπόρεσαν να κινητοποιήσουν γρήγορα επιλογές και στήριξη για την εξ αποστάσεως μάθηση, ιδίως ψηφιακές λύσεις. Αντλήθηκαν διδάγματα σχετικά με τις νέες δυνατότητες εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της σημαντικής ενίσχυσης της ψηφιακής ικανότητας των εκπαιδευτικών και των στενότερων δεσμών μεταξύ των σχολείων και της ευρύτερης κοινότητας. Ωστόσο, πολλά κράτη μέλη αντιμετώπισαν αδυναμίες στο σύστημα, με ευρεία έλλειψη ετοιμότητας και πόρων για τη μετάβαση σε μια διαφορετική προσέγγιση στη διδασκαλία και τη μάθηση, γεγονός το οποίο υπογράμμισε και επιδείνωσε τις υφιστάμενες ανισότητες, τα χάσματα και τις ανάγκες. Τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης πρέπει να αντιμετωπίσουν τις εν λόγω αδυναμίες και να βελτιώσουν την ανθεκτικότητά τους, ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα και να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες στο μέλλον.
- (2) Το σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027 σκιαγραφεί το όραμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια υψηλής ποιότητας, χωρίς αποκλεισμούς και προσβάσιμη ψηφιακή εκπαίδευση στην Ευρώπη. Είναι μια πρόσκληση για δράση για ισχυρότερη συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε να αντληθούν διδάγματα από την πανδημία COVID-19 και να καταστούν τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης κατάλληλα για την ψηφιακή εποχή. Υπογραμμίζει τη δυνατότητα της τεχνολογίας να διευκολύνει μια περισσότερο εξατομικευμένη, ευέλικτη και επικεντρωμένη στους σπουδαστές μάθηση. Επιδιώκει να αντιμετωπίσει τις ανισότητες στην εκπαίδευση

¹⁸ EE C 212I της 26.6.2020, σ. 9.

όταν υπάρχει έλλειψη ψηφιακών ικανοτήτων, πρόσβασης σε κατάλληλα εργαλεία και αξιόπιστης διαδικτυακής συνδεσιμότητας. Τονίζει την ανάγκη ενίσχυσης της ψηφιακής ικανότητας στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

- (3) Ως πρώτη αρχή στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων¹⁹ αναφέρεται ότι κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση, προκειμένου να διατηρήσει και να αποκτήσει δεξιότητες που θα του επιτρέψουν να συμμετέχει πλήρως στην κοινωνία και να διαχειρίζεται με επιτυχία τις αλλαγές στην αγορά εργασίας. Η αρχή 11 του πυλώνα προβλέπει ότι τα παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα έχουν δικαίωμα σε ειδικά μέτρα για την ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών. Η αποτελεσματική εφαρμογή αυτών των αρχών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αποφασιστικότητα και τη δράση των κρατών μελών. Οι δράσεις σε επίπεδο ΕΕ μπορούν να συμπληρώσουν τις εθνικές δράσεις και η Επιτροπή παρουσίασε τη δική της συμβολή στο σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων²⁰. Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων²¹ καθορίζει δράσεις που βοηθούν άτομα και επιχειρήσεις να αναπτύξουν περισσότερες και καλύτερες δεξιότητες και να τις χρησιμοποιήσουν, ενισχύοντας τη βιώσιμη ανταγωνιστικότητα και αναπτύσσοντας ανθεκτικότητα για αντίδραση σε κρίσεις, με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν κατά την πανδημία COVID-19· επίσης, προτείνει την προώθηση της εκπαίδευσης στις θετικές επιστήμες σε δράσεις έρευνας και καινοτομίας. Η σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά καλεί τα κράτη μέλη να εγγυηθούν αποτελεσματική και δωρεάν πρόσβαση στην εκπαίδευση και τις σχολικές δραστηριότητες για τα παιδιά που έχουν ανάγκη (δηλαδή κινδυνεύουν από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό). Η στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού απαιτεί την οικοδόμηση ποιοτικής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς. Ένας από τους στόχους του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης είναι η προώθηση της ανάπτυξης ικανοτήτων, με σκοπό την «πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού της εκπαίδευσης και του πολιτισμού ως κινητήριων δυνάμεων για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την κοινωνική δικαιοσύνη, την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, καθώς και ως μέσων για να βιώσουν την ευρωπαϊκή ταυτότητα σε όλη της την πολυμορφία»²².
- (4) Σε έναν ραγδαία μεταβαλλόμενο και ιδιαίτερα διασυνδεδεμένο κόσμο, κάθε άτομο χρειάζεται ένα ευρύ φάσμα ικανοτήτων, ενώ θα πρέπει να τις αναπτύσσει συνεχώς καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Οι βασικές ικανότητες, όπως ορίζονται στο ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση²³, αποσκοπούν στο να θέσουν τα θεμέλια για την επίτευξη περισσότερο ισότιμων και πιο δημοκρατικών κοινωνιών. Ανταποκρίνονται στην ανάγκη για βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, κοινωνική συνοχή και περαιτέρω καλλιέργεια της δημοκρατικής νοοτροπίας.
- (5) Η σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση²⁴ αναφέρει ότι η ανάπτυξη ικανοτήτων διευκολύνεται με τη συμπερίληψη μιας ποικιλίας περιβαλλόντων και εργαλείων μάθησης, όπως η ψηφιακή τεχνολογία, αλλά και καθηκόντων κατά τον μαθησιακό σχεδιασμό, με την παροχή υποστήριξης

¹⁹ COM(2017) 250.

²⁰ COM(2021) 102.

²¹ COM(2020) 274 final.

²² COM(2017) 673.

²³ EE C 189 της 4.6.2018, σ. 1, Παράρτημα.

²⁴ EE C 189 της 4.6.2018, σ. 1.

προς το εκπαιδευτικό προσωπικό και προς άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που στηρίζουν τις μαθησιακές διαδικασίες, μεταξύ άλλων τις οικογένειες, με την υποστήριξη και περαιτέρω ανάπτυξη της αξιολόγησης και επικύρωσης των βασικών ικανοτήτων που αποκτήθηκαν σε διαφορετικά περιβάλλοντα και με ενίσχυση της συνεργασίας εντός της εκπαίδευσης και μεταξύ της εκπαίδευσης και άλλων τομέων ως ένα πιο ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης.

- (6) Η σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα²⁵ προτείνει ένα εκσυγχρονισμένο πολιτικό όραμα της ΕΕ για την EEK, συμπεριλαμβανομένων της ψηφιοποίησής της και της χρήσης της μικτής μάθησης.
- (7) Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τους Ευρωπαίους εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές για το μέλλον²⁶ αναγνωρίζουν ότι οι εκπαιδευτικοί, οι εκπαιδευτές και οι διευθυντές σχολείων αποτελούν την απαραίτητη κινητήρια δύναμη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και θα πρέπει να συμμετέχουν στη δημιουργία των πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης, με αυτονομία στην εφαρμογή αυτών των πολιτικών στην πράξη, αλλά χρειάζονται επίσης την υποστήριξη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την αρχική εκπαίδευση, την εισαγωγή στο επάγγελμα και τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη.
- (8) Η πανδημία αύξησε τη μακροχρόνια ανησυχία για τη σωματική, ψυχική και συναισθηματική ευεξία των παιδιών και των νέων. Όλα τα παιδιά και οι νέοι θα πρέπει να υποστηρίζονται ώστε να απολαμβάνουν έναν υγιεινό και ενεργό τρόπο ζωής, με την ενθάρρυνση θετικών δια βίου συνηθειών, αλλά και να έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε μια σειρά αθλητικών και άλλων σωματικών δραστηριοτήτων, οι οποίες ενισχύουν τις κινητικές δεξιότητες και τονώνουν την ψυχική και συναισθηματική ευεξία. Τα παιδιά και οι νέοι χρειάζονται επίσης υποστήριξη για την ψυχική και συναισθηματική τους ευεξία κατά τη διάρκεια της μάθησης, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα μαθησιακά καθήκοντα υπό αυξημένη πίεση και την κατανόηση της ασφαλούς και υπεύθυνης διαδικτυακής συμπεριφοράς. Απαιτείται επίσης στήριξη για όσους εκπαιδευόμενους περνούν παρατεταμένες χρονικές περιόδους χωρίς υποστήριξη από ομοτίμους ή το προσωπικό του σχολείου.
- (9) Μικτή μάθηση στην επίσημη εκπαίδευση και κατάρτιση λαμβάνει χώρα όταν ένα σχολείο, εκπαιδευτικός ή εκπαιδευόμενος ακολουθεί περισσότερες από μία προσεγγίσεις στη μαθησιακή διαδικασία: συνδυάζονται ο χώρος του σχολείου και άλλα φυσικά περιβάλλοντα μακριά από τον χώρο του σχολείου (εξ αποστάσεως εκπαίδευση): συνδυάζονται διαφορετικά εργαλεία μάθησης, που μπορεί να είναι ψηφιακά (μεταξύ αυτών διαδικτυακά) και μη ψηφιακά. Οι εκπαιδευτικοί και τα σχολεία, με βάση την επαγγελματική τους κρίση, επιλέγουν και διευκολύνουν τη χρήση των εν λόγω περιβαλλόντων και εργαλείων στο πλαίσιο συμμετοχικών και αποτελεσματικών μαθησιακών καθηκόντων που υποστηρίζουν την ευρεία ανάπτυξη ικανοτήτων.
- (10) Η μάθηση σε διαφορετικά περιβάλλοντα, όπως στον χώρο του σχολείου, στο σπίτι, σε εξωτερικούς χώρους, σε πολιτιστικούς χώρους και σε χώρους εργασίας μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τα παιδιά και τους νέους και να ενισχύσει την ευρεία ανάπτυξη των ικανοτήτων τους. Αυτό με τη σειρά του μπορεί να τους βοηθήσει να κατανοήσουν τη συνάφεια της επίσημης εκπαίδευσης και κατάρτισης με τη ζωή τους

²⁵ EE C 417 της 2.12.2020, σ. 1.

²⁶ EE C 193 της 9.6.2020, σ. 11.

στην κοινωνία και να τους δώσει κίνητρο για μεγαλύτερη συμμετοχή σε τοπικές και παγκόσμιες προκλήσεις, για παράδειγμα σε όσες σχετίζονται με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.

- (11) Η προσέγγιση της μικτής μάθησης αναγνωρίζει την αξία του σχολείου ως κοινού χώρου προσωπικής και κοινωνικής αλληλεπίδρασης, κάτι το οποίο είναι από μόνο του σημαντικό για τη μάθηση ως τρόπου κατανόησης και αντίληψης του κόσμου.
- (12) Η προσέγγιση της μικτής μάθησης μπορεί να ενισχύσει την ευρεία ανάπτυξη των ικανοτήτων χάρη στην ποικιλία μαθησιακών καθηκόντων και εργαλείων που μπορεί να περιλαμβάνει. Η χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένης της σύνδεσης συσκευών στο διαδίκτυο, μπορεί να διευκολύνει την αλληλεπίδραση του εκπαιδευομένου με άλλους εκπαιδευόμενους, προγράμματα μάθησης και άλλες πηγές πληροφοριών, αλλά και να στηρίζει τη μάθηση σε διαφορετικά περιβάλλοντα. Η συμπληρωματική χρήση επιστημονικού εξοπλισμού, εργαλείων χειροτεχνίας, αντικειμένων καθημερινής χρήσης, δημοσιευμένων κειμένων και εργαλείων γραφής και εικαστικών τεχνών, μπορεί να υποστηρίξει τη δημιουργικότητα και την προσωπική έκφραση, τόσο ατομικά όσο και συλλογικά.
- (13) Η εκπαίδευση αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα και δικαίωμα του παιδιού. Πρέπει να διασφαλίζεται η πρόσβαση σ' αυτήν, ανεξάρτητα από το περιβάλλον στο οποίο λαμβάνει χώρα —στον χώρο του σχολείου, εξ αποστάσεως ή με συνδυασμό και των δύο— και ανεξάρτητα από τις διαφορετικές προσωπικές και κοινωνικές συνθήκες των εκπαιδευομένων. Πέρα από την πανδημία, η προσέγγιση της μικτής μάθησης αποτελεί ευκαιρία για τη βελτίωση της ποιότητας, της συνάφειας και της συμμετοχικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, για παράδειγμα με την καλύτερη παροχή μάθησης σε αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των εξόχως απόκεντρων περιοχών και των νησιωτικών κοινοτήτων, καθώς και για άλλους εκπαιδευόμενους που ενδέχεται να μην έχουν συνεχή παρουσία στον χώρο του σχολείου, όπως είναι: μέλη κοινοτήτων νομάδων· νέοι φροντιστές· άτομα με προβλήματα υγείας ή όσοι διαμένουν σε νοσοκομεία και κέντρα φροντίδας· συμμετέχοντες σε κατάρτιση υψηλών επιδόσεων· και όσοι καταρτίζονται επαγγελματικά ή εργάζονται επ' αμοιβή. Όλα τα περιβάλλοντα και τα εργαλεία θα πρέπει να είναι εξίσου προσιτά σε μειονοτικές ομάδες, παιδιά με αναπηρία και άτομα προερχόμενα από κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούντα περιβάλλοντα, και να μην οδηγούν σε διακρίσεις ή διαχωρισμό.
- (14) Η μικτή μάθηση απαιτεί μια συνεκτική προσέγγιση σε ολόκληρο το σύστημα, ώστε να δημιουργηθούν πρόσφορες συνθήκες. Συνεπάγεται τη συμμετοχή επαγγελματιών με διαφορετική εμπειρογνωσία και την προώθηση της συνεργασίας με την κοινότητα, κάτι το οποίο ενθαρρύνει την κοινή ευθύνη για την ανάπτυξη των νέων. Η αποτελεσματικότητα των μέτρων του συστήματος προς στήριξη της μικτής μάθησης θα βασιστεί επίσης στην άρθρωση και την υποστήριξη σχέσεων μεταξύ διαφορετικών στοιχείων του οικοσυστήματος, μεταξύ των εκπαιδευτικών αρχών, της βιομηχανίας εκπαιδευτικών πόρων (παροχή τεχνολογίας, εκδόσεις και λοιπός εξοπλισμός προγραμμάτων σπουδών), της έρευνας, ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, και των κοινοτήτων.
- (15) Η μικτή μάθηση είναι μια ευρέως καθιερωμένη πρακτική στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση²⁷, ωστόσο οι περιορισμοί λόγω της πανδημίας έθεσαν υπό

²⁷ Η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση πραγματοποιείται συνήθως σε ανώτερο δευτεροβάθμιο και μεταδευτεροβάθμιο επίπεδο, προτού οι σπουδαστές αρχίσουν την επαγγελματική

δοκιμασία την ικανότητα των ιδρυμάτων και των οργανισμών να παρέχουν μάθηση στον χώρο εργασίας και να διατηρούν επαφή με τους εκπαιδευτές και τους καθοδηγητές, ενώ παράλληλα είχαν αντίκτυπο και στην παροχή προγραμμάτων μαθητείας. Η μείωση της πρόσβασης σε πρακτικές εμπειρίες υπογράμμισε τη γνωστή ανάγκη για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση να αξιοποιήσει την ψηφιακή τεχνολογία, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών συσκευών και των πλατφορμών μάθησης, των ηλεκτρονικών χαρτοφυλακίων και της επαυξημένης και εικονικής πραγματικότητας για προσομοιώσεις. Ενίσχυσε επίσης την ανάγκη κατανόησης και συντονισμού του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιούνται οι ψηφιακές τεχνολογίες για τη μάθηση σε διαφορετικά περιβάλλοντα (π.χ. επί τόπου στο σχολείο ή κατά τη διάρκεια πρακτικής άσκησης).

- (16) Η σημασία και η συνάφεια της μη τυπικής μάθησης είναι εμφανείς από τις εμπειρίες που αποκτώνται μέσω της εργασίας των νέων, της εθελοντικής εργασίας και της συμμετοχής σε πολιτιστικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του μαζικού ερασιτεχνικού αθλητισμού. Η μη τυπική μάθηση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη στήριξη της ανάπτυξης βασικών διαπροσωπικών, επικοινωνιακών και γνωστικών δεξιοτήτων, όπως, μεταξύ άλλων, η δημιουργικότητα, η οποία διευκολύνει τη μετάβαση των νέων στην ενήλικη ζωή, την ενεργό συμμετοχή στα κοινά και την επαγγελματική ζωή²⁸. Ο προσδιορισμός νέων τρόπων μάθησης συνεπάγεται καλύτερη συνεργασία μεταξύ των τυπικών και των μη τυπικών περιβαλλόντων μάθησης²⁹.
- (17) Η παρούσα σύσταση σέβεται πλήρως τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

- 1) Με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν στο πλαίσιο της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19, να υποστηρίξουν την ανάκαμψη και την ετοιμότητα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, αντιμετωπίζοντας τις συνέπειες της πανδημίας στους εκπαιδευόμενους, τους εκπαιδευτικούς και όλους τους επαγγελματίες της εκπαίδευσης, καθώς και να αναπτύξουν μια πιο μακροπρόθεσμη στρατηγική προσέγγιση για τη μικτή μάθηση, σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στην παρούσα σύσταση³⁰. Να αξιοποιήσουν επιτυχημένες καινοτομίες που εισήχθησαν ή δοκιμάστηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας ώστε να ανταλλάξουν και να κλιμακώσουν ορθές πρακτικές.
- 2) Να υποστηρίξουν τους εκπαιδευόμενους εξετάζοντας τα ακόλουθα μέτρα:
- Ως άμεση απάντηση στην κρίση*
- α) Παροχή πρόσθετων μαθησιακών ευκαιριών και στοχευμένης υποστήριξης σε εκπαιδευόμενους που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες, έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, προέρχονται από μειονεκτούσες ομάδες ή έχουν άλλως επηρεαστεί από τη διακοπή του σχολείου. Μπορεί να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, ενισχυμένη εξατομικευμένη στήριξη και προσωπική διδασκαλία,

τους ζωή. Λαμβάνει χώρα είτε στο σχολικό περιβάλλον (κυρίως στην τάξη) είτε σε εργασιακό περιβάλλον, όπως κέντρα κατάρτισης και εταιρείες, ανάλογα με τα εθνικά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και τις οικονομικές δομές.

²⁸

²⁹

³⁰

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9624-2017-INIT/el/pdf>
2015/C 172/03

Το πλαίσιο για τη μικτή μάθηση που παρουσιάζεται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής μπορεί να αποτελέσει τη βάση για συγκεκριμένες δράσεις, προσαρμοσμένες στην κατάσταση των χωρών.

συστήματα καθοδήγησης (μεταξύ αυτών, καθοδήγησης από ομοτίμους), πρόσθετο χρόνο μάθησης κατά τη σχολική χρονιά και/ή την περίοδο των διακοπών, πρόσβαση σε πρόσθετα περιβάλλοντα μάθησης, όπως δημόσιες βιβλιοθήκες και κοινοτικοί χώροι, καθώς και σε υπηρεσίες μετασχολικής μέριμνας με παιδαγωγική στήριξη.

- β) Απόδοση προτεραιότητας στη σωματική και ψυχική ευεξία των εκπαιδευομένων και των οικογενειών τους. Μπορεί να περιλαμβάνει την ανάπτυξη καθοδήγησης για την ψυχική υγεία: τη συμπερίληψη πολιτικών ευημερίας των σπουδαστών και καταπολέμησης του σχολικού εκφοβισμού στους στόχους του σχολείου και στις διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας και παρακολούθησης (στο πλαίσιο τακτικών εργασιών διασφάλισης ποιότητας ή επιθεώρησης σχολείου ή στο πλαίσιο ειδικών αξιολογήσεων της κατάστασης του σχολείου στο πλαίσιο της πανδημίας): την τοποθέτηση ειδικού προσωπικού ή τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε εξειδικευμένους επαγγελματίες και υπηρεσίες ψυχικής υγείας και υποστήριξης.
- γ) Ενίσχυση της ανάπτυξης ψηφιακών ικανοτήτων για τους εκπαιδευόμενους και τις οικογένειες, αλλά και της ψηφιακής ικανότητας των εκπαιδευτικών συστημάτων, με ενθάρρυνση των επενδύσεων, σε σχολικό και κοινοτικό επίπεδο, σε διαθέσιμες συσκευές και συνδεσιμότητα και παροχή ευκαιριών για την ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης τεχνολογίας τόσο για ανεξάρτητη όσο και για συνεργατική μάθηση. Υλοποίηση των επενδύσεων και των μεταρρυθμίσεων που προβλέπονται στα εθνικά σχέδια και στα σχέδια για τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να έχουν πρόσβαση στον απαραίτητο εξοπλισμό και στις απαραίτητες μαθησιακές ευκαιρίες.

Για την υποστήριξη της ανάκαμψης και της μακροπρόθεσμης ετοιμότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης:

- 3) Να διερευνήσουν τρόπους ανάπτυξης της προσέγγισης της μικτής μάθησης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση προς όφελος όλων των εκπαιδευομένων και να διασφαλίσουν διαρκή θετικό αντίκτυπο στη διδασκαλία και τη μάθηση, προσαρμοσμένο στην ηλικία, την ικανότητα και τους μαθησιακούς στόχους των μαθητών. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει: ενίσχυση της ανάπτυξης ενός συνδυασμού περιβαλλόντων μάθησης εντός του χώρου του σχολείου και εξ αποστάσεως, προκειμένου να δημιουργηθεί μεγαλύτερη ευελιξία και οι κατάλληλες συνθήκες ως προς τον τόπο στον οποίο πραγματοποιείται η μάθηση, λαμβανομένων υπόψη των διαφορετικών αναγκών που προκύπτουν από τις διαφορετικές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και συνθήκες στέγασης: ενίσχυση της ανάπτυξης και ενσωμάτωσης εργαλείων μάθησης, προκειμένου να δοθούν ευκαιρίες για έρευνα και έκφραση, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης του γραμματισμού στις θετικές επιστήμες: υποστήριξη της μάθησης σε διαφορετικά περιβάλλοντα: δημιουργία της κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ της μάθησης με γνώμονα τον δάσκαλο και τον σπουδαστή, αφενός, και της συνεργατικής και ανεξάρτητης μάθησης, αφετέρου: δοκιμή μεθόδων μάθησης ώστε να καταστούν ελκυστικές οι νέες ευκαιρίες και να δημιουργηθούν καλύτερες μαθησιακές λύσεις τόσο για τους εκπαιδευόμενους όσο και για τους εκπαιδευτικούς.
- 4) Να χρησιμοποιήσουν τη μικτή μάθηση ως τρόπο υποστήριξης της αυτονομίας και της εξατομικευμένης μάθησης των εκπαιδευομένων (λαμβάνοντας υπόψη την

ηλικία, την ικανότητα και τις ειδικές μαθησιακές ανάγκες των μαθητών) και ανάπτυξης της προσωπικής, κοινωνικής και μεταγνωστικής τους ικανότητας (μία από τις οκτώ βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση³¹ η οποία αναπτύσσεται περαιτέρω στο ευρωπαϊκό πλαίσιο LifeComp³²).

5) Να υποστηρίξουν τους εκπαιδευτικούς εξετάζοντας τα ακόλουθα μέτρα:

Ως άμεση απάντηση στην κρίση:

- α) Υποστήριξη μαθημάτων, προγραμμάτων και εργαλείων ψηφιακής αναβάθμισης δεξιοτήτων³³ για εκπαιδευτικούς. Ανάπτυξη και διάδοση διαδικτυακών και επιτόπιων παιδαγωγικών ενοτήτων και πόρων που θα βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να προσαρμόσουν τις μεθόδους διδασκαλίας τους στις μικτές προσεγγίσεις με βάση την εμπειρία και την ανατροφοδότηση που λαμβάνουν, και συνεργασία μαζί τους για τη χρήση νέων εργαλείων και υλικών.
- β) Ενίσχυση της εστίασης στην ευημερία των εκπαιδευτικών, των διευθυντών σχολείων και του λοιπού εκπαιδευτικού προσωπικού. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει διευκόλυνση της πρόσβασης σε εξειδικευμένους επαγγελματίες και υπηρεσίες ψυχικής υγείας και υποστήριξης, προώθηση της οργάνωσης της στήριξης από ομοτίμους προς μετριασμό του άγχους και αυξημένες ευκαιρίες κατάρτισης σχετικά με την ανθεκτικότητα / ψυχική ευεξία στα προγράμματα αρχικής εκπαίδευσης εκπαιδευτικών και συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης.
- γ) Κινητοποίηση ή πρόσληψη επιπρόσθετου προσωπικού, ώστε να διατίθεται περισσότερος χρόνος ατομικής στήριξης στο σχολείο και στις μετασχολικές δραστηριότητες.

Για την υποστήριξη της ανάκαμψης και της μακροπρόθεσμης ετοιμότητας των εκπαιδευτικών:

- α) Ενσωμάτωση σχεδιασμού μικτής μάθησης στα εκ του νόμου προγράμματα αρχικής εκπαίδευσης εκπαιδευτικών³⁴ και συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης³⁵. αυτό θα βοηθήσει το εκπαιδευτικό προσωπικό να προσαρμόσει τον μαθησιακό σχεδιασμό στο εκάστοτε επαγγελματικό πλαίσιο και

³¹ EE C 189 της 4.6.2018, σ. 1.

³² Το LifeComp περιλαμβάνει τρεις αλληλένδετους τομείς ικανοτήτων: «προσωπικές», «κοινωνικές» και «μεταγνωστικές». Κάθε τομέας περιλαμβάνει τρεις ικανότητες: αυτορρύθμιση, ευελιξία, ευεξία (προσωπικός τομέας), ενσυναίσθηση, επικοινωνία, συνεργασία (κοινωνικός τομέας), πνεύμα ανάπτυξης, κριτική σκέψη και διαχείριση μάθησης (μεταγνωστικός τομέας). Οι ικανότητες του LifeComp ισχύουν για όλους τους τομείς της ζωής και μπορούν να αποκτώνται διά βίου μέσω της τυπικής, άτυπης και μη τυπικής εκπαίδευσης (<https://ec.europa.eu/jrc/en/lifecomp>).

³³ Τον Οκτώβριο του 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγκαινιάζει το νέο εργαλείο SELFIE για εκπαιδευτικούς, που μπορεί να υποστηρίξει τους εκπαιδευτικούς στον σχεδιασμό της ανάπτυξης των ψηφιακών τους ικανοτήτων.

³⁴ Περίοδος επίσημων σπουδών για την απόκτηση αναγνωρισμένου τίτλου και την απασχόληση ως εκπαιδευτικός. Προσφέρονται συνήθως από τμήματα εκπαίδευσης σε πανεπιστήμια ή από ανεξάρτητα ιδρύματα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών (βλ. γλωσσάριο στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).

³⁵ Η μάθηση στην οποία συμμετέχουν οι επαγγελματίες σε οποιοδήποτε στάδιο της σταδιοδρομίας τους προκειμένου να βελτιώσουν την πρακτική τους (βλ. γλωσσάριο στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).

παράλληλα θα του δώσει τα εφόδια για διευκόλυνση της μάθησης με σειρά εσωτερικών και εξωτερικών περιβαλλόντων, εργαλείων και καθηκόντων.

- β) Παροχή πρόσβασης σε κέντρα εμπειρογνωσίας και σε κατάλληλους πόρους που καθοδηγούν και βελτιώνουν τον σχεδιασμό και τη διευκόλυνση της μάθησης. Υποστήριξη του προσωπικού εκπαίδευσης και κατάρτισης για την ανάπτυξη της προσέγγισης της μικτής μάθησης στα συγκεκριμένα περιβάλλοντά τους μέσω ανταλλαγών προσωπικού και μάθησης από ομοτίμους, δικτύων, έργων συνεργασίας και κοινοτήτων πρακτικής.
 - γ) Ανάπτυξη καθοδήγησης για νέες προσεγγίσεις στην αξιολόγηση και τις τελικές εξετάσεις με ενδεδειγμένα εργαλεία για τη διαμορφωτική και τη συνολική αξιολόγηση, που είναι κατάλληλα για διαφορετικά επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης και εξίσου έγκυρα για περιβάλλοντα μάθησης στον χώρο του σχολείου και εξ αποστάσεως.
 - δ) Ενθάρρυνση του εκπαιδευτικού προσωπικού να συμμετάσχει σε διερευνητικά έργα και έρευνες, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη δοκιμή της χρήσης καθηκόντων σε άλλα περιβάλλοντα μάθησης και της χρήσης ψηφιακής τεχνολογίας προς στήριξη της μάθησης.
- 6) Να υποστηρίξουν τα σχολεία εξετάζοντας τα ακόλουθα μέτρα:

Ως άμεση απάντηση στην κρίση:

- α) Παροχή εργαλείων και πόρων για μικτή μάθηση, καθώς και καθοδήγησης στα σχολεία ως προς τον τρόπο χρήσης τους³⁶.
- β) Υποστήριξη αποτελεσματικών συμπράξεων για υποδομή και πόρους μεταξύ διαφορετικών παρόχων εκπαίδευσης, μεταξύ άλλων από επιχειρήσεις, τέχνες, πολιτιστική κληρονομιά, αθλητισμό, φύση, τριτοβάθμια εκπαίδευση και ερευνητικά ιδρύματα, τη βιομηχανία εκπαιδευτικών πόρων (συμπεριλαμβανομένων της τεχνολογίας, των εκδόσεων και λοιπού εξοπλισμού προγραμμάτων σπουδών) και την εκπαιδευτική έρευνα.
- γ) Υποστήριξη των σχολείων προς αξιολόγηση των οικείων στρατηγικών και πρακτικών ένταξης και λήψη των απαραίτητων μέτρων για την αποκατάσταση ελλείψεων, μεταξύ άλλων με τη χρήση εργαλείων της ΕΕ³⁷.

Για την υποστήριξη της μακροπρόθεσμης ανάκαμψης και τη βελτίωση της ικανότητας για οργανωτικές αλλαγές

- α) Επένδυση σε υψηλής ταχύτητας σύνδεση στο διαδίκτυο για περιβάλλοντα μάθησης στον χώρο του σχολείου και εξ αποστάσεως, από την οποία εξαρτάται η διαδικτυακή μάθηση.
- β) Εξασφάλιση επαρκούς επιπέδου αυτονομίας για τη λήψη αποφάσεων σε σχολικό επίπεδο (από σχολικά συμβούλια, προϊσταμένους, διευθυντές), προκειμένου να διευκολυνθούν η καινοτομία, η δυνατότητα αντίδρασης και η προσαρμογή στις τοπικές ανάγκες.

³⁶ Το εργαλείο SELFIE μπορεί να υποστηρίξει τα σχολεία στον αναστοχασμό και τη συλλογή στοιχείων σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση και τις ανάγκες τους. Το εργαλείο είναι αρθρωτό και μπορεί να προσαρμοστεί από κάθε σχολείο ώστε να λαμβάνεται υπόψη το συγκεκριμένο πλαίσιο του.

³⁷ Η ευρωπαϊκή εργαλειοθήκη για τα σχολεία «Πρώτη της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου» προσφέρει πληθώρα πόρων και πρακτικών παραδειγμάτων, καθώς και εργαλείο αυτοαξιολόγησης για τα σχολεία.

- γ) Υποστήριξη των διευθυντών σχολείων όσον αφορά τη διαχείριση της οργανωτικής αλλαγής με ειδική επαγγελματική ανάπτυξη και καθοδήγηση για τον ρόλο τους. Υποστήριξη —ενδεχομένως με τη χρήση εργαλείων αυτοαξιολόγησης— των σχολείων και των συνδεδεμένων παρόχων εκπαίδευσης ώστε να διενεργήσουν αναστοχασμό σχετικά με την προσέγγιση της μικτής μάθησης στο πλαίσιο του στρατηγικού τους σχεδιασμού.
- δ) Υποστήριξη του διαλόγου και της δικτύωσης μεταξύ μιας σειράς ενδιαφερομένων που ασχολούνται με τη μάθηση τόσο στον χώρο του σχολείου όσο και εξ αποστάσεως, ώστε να υπάρξουν ανατροφοδότηση και ιδέες για μελλοντική ανάπτυξη από διάφορες πηγές. Η εν λόγω υποστήριξη θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης διάλογο, καθοδήγηση και στρατηγικές για την προστασία της ασφάλειας και της ιδιωτικής ζωής των παιδιών στον ψηφιακό κόσμο.
- ε) Εστίαση μέρους των εσωτερικών και/ή εξωτερικών μηχανισμών ελέγχου και διασφάλισης ποιότητας ενός σχολείου στον συνδυασμό περιβαλλόντων και εργαλείων μάθησης, με παράλληλη ενσωμάτωση αξιολόγησης άλλων παρόχων πλην του σχολείου.
- 7) Να αξιοποιήσουν πλήρως τα κονδύλια και την εμπειρογνώση της ΕΕ για μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις σε υποδομές, εργαλεία και παιδαγωγική, ώστε να ενισχυθούν η ανθεκτικότητα και η ετοιμότητα για σχολεία που είναι έτοιμα για το μέλλον· ειδικότερα, να αξιοποιήσουν το Erasmus+, τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη», το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης.
- 8) Να επενδύσουν στην παρακολούθηση, την έρευνα και την αξιολόγηση των πολιτικών προκλήσεων και του αντικτύπου των πρωτοβουλιών αυτών, ώστε να αξιοποιηθούν τα διδάγματα που αντλήθηκαν και να χρησιμεύσουν ως βάση για τη μελλοντική μεταρρύθμιση της πολιτικής, μεταξύ άλλων μέσω της αξιοποίησης των εμπειριών των εκπαιδευομένων, καθώς και των δεδομένων που συλλέγονται για την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών και προσαρμοσμένων λύσεων τεχνητής νοημοσύνης για βελτιωμένα προγράμματα μάθησης.
- 9) Να παράσχουν το κατάλληλο πλαίσιο για την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, λαμβάνοντας υπόψη τα μέτρα στήριξης της μικτής μάθησης στα εθνικά σχέδια δράσης για την εφαρμογή της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. Να υποστηρίξει την εφαρμογή της σύστασης, διευκολύνοντας την αμοιβαία μάθηση και τις ανταλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και όλων των σχετικών ενδιαφερομένων μέσω:
 - 1.1. του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021-2030)³⁸.
 - 1.2. του νέου ευρωπαϊκού κόμβου ψηφιακής εκπαίδευσης και ενός νέου στρατηγικού διαλόγου με τα κράτη μέλη, ο οποίος θα θεσπιστεί στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027 προς στήριξη της διατομεακής συνεργασίας για την ψηφιακή εκπαίδευση·

³⁸ ΕΕ C 66 της 26.2.2021, σ. 1.

- 1.3. διαδικτυακών πλατφορμών και κοινοτήτων της ΕΕ για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένων της πύλης σχολικής εκπαίδευσης, του eTwinning και της ευρωπαϊκής εργαλειοθήκης για τα σχολεία «Προώθηση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου»
2. Να υποστηρίξει την ανάπτυξη πόρων, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, όπως:
 - 2.1. τεκμηριωμένο υλικό καθοδήγησης για τον μαθησιακό σχεδιασμό και την πρακτική της σχολικής οργάνωσης στο πλαίσιο μιας προσέγγισης μικτής μάθησης, μεταξύ άλλων σχετικά με ψηφιακά εργαλεία, προσεγγίσεις για την αξιολόγηση και την επικύρωση της μάθησης, καθώς και σχετικά με την προστασία των δεδομένων, την ιδιωτικότητα και την ασφάλεια στο πλαίσιο της μικτής μάθησης
 - 2.2. χρήση των δυνατοτήτων του επικείμενου ευρωπαϊκού πλαισίου για το ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο προς στήριξη της δημιουργίας και της ανταλλαγής υψηλής ποιότητας ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου, το οποίο θα αναπτυχθεί ως μέρος του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027.
3. Να υποστηρίξει τις ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης για το εκπαιδευτικό προσωπικό και άλλους ενδιαφερόμενους με:
 - 3.1. παροχή μαζικών ανοικτών διαδικτυακών μαθημάτων (MOOC) σχετικά με τη μικτή μάθηση για εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτές, διευθυντές σχολείων και εκπαιδευτές εκπαιδευτικών, τα οποία θα φιλοξενούνται από την πλατφόρμα της πύλης σχολικής εκπαίδευσης, καθώς και να προωθήσει την ευρεία χρήση των μαθημάτων αυτών για το προσωπικό στα σχολεία
 - 3.2. ανταλλαγή ορθών πρακτικών από ανταλλαγές προσωπικού, έργα και δίκτυα του Erasmus+, μεταξύ άλλων μέσω της διαδικτυακής κοινότητας του eTwinning, της μελλοντικής Ακαδημίας Εκπαιδευτικών του Erasmus+, καθώς και των κέντρων επαγγελματικής αριστείας
 - 3.3. δρομολόγηση του νέου διαδικτυακού εργαλείου SELFIE για εκπαιδευτικούς, που θα τους βοηθήσει να προβληματιστούν σχετικά με τις ψηφιακές τους ικανότητες και να σχεδιάσουν περαιτέρω βελτίωση. Έτσι αξιοποιείται το εργαλείο SELFIE για ψηφιακό προγραμματισμό ολόκληρου του σχολείου, κάτι το οποίο μπορεί να συμβάλει στην υποστήριξη αποτελεσματικών προσεγγίσεων μικτής μάθησης, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ΕΕΚ.
4. Να υποστηρίξει πρωτοβουλίες για περαιτέρω ανάπτυξη και προώθηση ευκαιριών δίκαιης, ποιοτικής και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης για όλους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης σχετικά με τη σχολική εκπαίδευση, ιδίως όσον αφορά την ένταξη των εκπαιδευομένων σε διαφορετικές περιστάσεις, η οποία επηρεάζει την πρόσβασή τους σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα και εργαλεία μάθησης, αλλά και όσον αφορά τη συμπερίληψη όσων χρειάζονται στοχευμένη στήριξη στη μαθησιακή διαδικασία.
5. Να συνεχίσει την υποστήριξή της στα κράτη μέλη για την πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα και η συμμετοχικότητα των συστημάτων σχολικής εκπαίδευσης και να στηριχθεί η ψηφιακή τους ετοιμότητα σύμφωνα με τους στόχους του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027.
6. Να συμπεριλάβει την επικέντρωση στην ανάπτυξη προσέγγισης μικτής μάθησης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο πλαίσιο τακτικών εκθέσεων

προόδου του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης και του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος